

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2 Din, do 100 vrst Din 2,50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posreduje. Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Nov načrt za upravno razdelitev države

Predlog beograjskega profesorja Milojevića — Mariborski oblasti naj se doda podravski del zagrebske oblasti, ljubljanski oblasti pa posavski del mariborske oblasti

— Beograd, 6. februarja. »Novosti« objavljajo izvešček iz knjige »Edinstvo naših krajev«, ki jo je napisal vseučiliški profesor Milojević. Avtor je bil dolgoletni sodnik pokojnega Jovana Cvijića. Prof. Milojević piše o razdelitvi države na oblasti nastopno:

»Z dosedanjim upravno razdelitvijo so bili pri beograjski in podunavski oblasti združeni v eno celoto kraji na obeh obalah Donave. Pri beograjski oblasti so njeni deli, ki leže na levi in desni strani Dunava, neenaki: severni je daljši, južni je kratek. To oblast je treba okoli Beograda razširiti na Srem in na vzhodu nad Dunav. Tudi podunavska oblast obsega velik prostor na jugozapadu in je proti vzhodu znatno zožena. Prirodne razmere opravljajo ustanovitve potiške oblasti. Severni deli Srema in Bačka naj tvorijo sremsko-baško oblast s sedežem v Novem

Sadu. Osješka oblast lahko obsega tudi kraje na levi strani Drave v Baranji. Tej oblasti je treba odvzeti požeško oblast. Mariborski oblasti je treba priključiti podravske dele zagrebske oblasti in ji odvzeti posavske kraje. Savska oblast s Šabcem kot sedežem naj se sestavi iz drinosavskega dela tuzlanske, valjevske in podrinske oblasti. Brodska oblast lahko obsega posavske dele osješke in nižje dele tuzlanske in vrbaške oblasti. Zagrebska oblast je treba podaljšati proti jugovzhodu s priključitvijo krajev med Kulpo in Savo in krajev na desni obali Save. Ljubljansko oblast je treba povečati s posavskimi kraji, ki so sedaj del mariborske oblasti (?). Vrbaški oblasti je treba priključiti izliv Vrbasa in del bihaške oblasti, odvzeti pa posavski del Sarajevske oblasti naj dobi odvzete dele vrbaške in travniške oblasti ter ju-

gozopadni del tuzlanske oblasti, odvzame pa se naj ji drinski okraj. Užički oblasti je treba priključiti drinske kraje ter sarajevsko oblast. Sumadijska oblast naj dobi severni del Moravske in severozapadni del niške oblasti z zapadno moravskimi kraji. Sumadijske oblasti odvzame pa se ji naj zvečanski okraj. Kruševaška oblast je treba povečati z južnim delom Moravske in severozapadnim delom niške oblasti. Kosovski oblasti naj se doda zvečanski okraj. Vojvodinska oblast naj dobi zvečanski okraj. Iz peškega okraja in zgornjim Limom naj se ustvari nova oblast, topniški okraj pa doleti niški okraj. Na jugu od tikveškega okraja naj se ustvari posebna oblast s priključitvijo dela sedanje bregalnške oblasti. Njen severni del pa naj se združi s škopsko.

Zidanje cerkva v Sloveniji

Kaj bi bilo v večjo čast in slavo božjo?

Ti pa, kadar moliš, pojdi v izbo svojo in zaori duri svoje ter molj k Očetu svojemu, ki je na skrivnem, in Oče tvoj, ki vidi na skrivnem, ti povrne. — Kadar pa molite, ne govorite mnogo kakor pogani, kajti oni mislijo, da bodo uslišani zaradi obilnih besed svojih.

Evangelij sv. Matevža, 6. pogl., 6. in 7. vrsta.

Včeraj smo opozorili, da imajo klerikalci ljubezen do bližnjega samo na jeziku, v dejanjih pa so zelo skromni. Radodarni so samo takrat, kadar bi radi razpolagali s tujim denarjem, pri čemer pa tišče svoje žepce z obema rokama. Opozorili smo tudi, da je v plošni gospodarski in stanovanjski krizi povsem odveč propagande za zidanje cerkva v Ljubljani. »Slovenec« bi rad imel kar tri nove — ker jih imamo že okoli 15, ki vsaj za enkrat popolnoma zadostujejo. Stole namreč večjina prazne noč in dan, samo ob nedeljah se napolnijo v gotovih urah. Opozorili smo tudi, na nekatere cerkvene ustanove, s katerimi bi se pri smotrni uporabi ob vpoštevanju krščanske ljubezni do bližnjega prav lahko vsaj nekoliko omilila stanovanjska beda.

»Slovenec« je seveda to razburilo, kakor ga običajno razburijo vsaka rešenja. Pravi, da zaradi cerkva ni bil še noben človek brez stanovanja, ker se v cerkvah uče ljudje usmiljenja, človekoljubnosti in nesebične dobroteljske. Ne rečemo, da se ne uče, trdimo pa, da zgledijo bolj vlečejo kakor pa samo besede. Mnenja smo, da bi bilo v veliko večjo čast in slavo, ako bi se npr. denar za novo veliko cerkev v Šiški porabil za stanovanjske hiše pod

devizo »Kristusu kralju«, kakor pa je slučaj sedaj, ko imamo ob ogromni stavbi še celo vrsto barakov, v katerih prebujajo ubožni ljudje ne samo zaradi tega, ker bi ne mogli plačati poštenega stanovanja, ampak tudi zato, ker stanovanja dobiti ne morejo.

Med rudarji v Hrastniku je dovolj revščine. Klerikana večina v bivši ljubljanski oblasti skupščini je pa odklonila celo predloge za neznatne zneske v svrhu zidave deavskih stanovanj. In sedaj zbirajo darove za zidavo nove velike cerkve v Hrastniku v dar papežu, kakor da bi napačno potreboval to cerkev in kakor da bi se npr. noga proslaviti obletnica papeževega miselovanja z dejanjem resničnega krščanstva usmiljenja s prejšnjimi stanovanimi tistim, ki so brez strehe, kakor je bil Jezus Kristus na zemlji tistim otroci, ki umirajo na tuberkulozi v lekarnah, ki bi ne bile niti za žival primerni. Res je, da bi bil veliki kapital prav tako dolžan skrbeti za ljudi, ki zani delo o, vrnemo pa zakaj? Klerikalci k temu niso pristili, ko so imeli moč in so imeli na vladni dovoli časa na razpolago. Kjer pa odločajo povsem sami, bi gotovo lahko kaj več storili v pravem duhu krščanske ljubezni.

Nismo proti zidanju cerkva, če zaradi tega ne, ker se nudi tudi na ta način ljudem zaslužek, smo pa proti temu, da bi se pri nas v Sloveniji, kjer se od vsake cerkve vidi do druge smatrala v sedanjih časih gospodarske in socialne bede ta stvar za najboljšo in potrebno. Pri tem svojem mnenju homo vztraja tudi nadalje, čeprav ga psuje »Slovenec« kot pobalinsko. Pametni ljudje nam bodo gotovo dali prav.

Delo za izenačenje zakonov

V ministrstvu pravde pripravljajo celo vrsto novih zakonov — Revizija uradniškega zakona. — Uvedba državne policije

— Beograd, 6. februarja. V ministrstvu pravde pripravljajo 15 zakonskih načrtov. Prvi je na vrsti zakon o kazenskem postopku, zakon o prestopkih in zakon o izvršitvi kazni. Med temi zakonskimi osnutki je tudi zakon o vrhovni državni upravi, trgovski zakon, civilni zakonik, zakon o občinah in zakon o uradnikih. V uradniškem zakonu

bodo izvršene zn

Velik uspeh našega izumitelja padal

G. Ojster iz Zgornje Šiške je izumil padalo za aeroplane in ga z uspehom preizkusil pred komisijo čehoslovaškega vojnega ministrstva v Pragi.

Ljubljana, 6. februarja.

Na III. obćnem zboru Aerokluba »Naša krila« je tajnik dr. Rapa poročal med drugim, da je prošil g. Anton Ojster iz Zgornje Šiške Aeroklub posredovanja za plasiranje svojega »rada« na novejši konstrukciji. Aeroklub je posredoval zanj pri Komandi Vozduhoplovstva, da bi mu bila dovoljena poskusna pred komisijo, a je bila prošnja odklonjena. G. Ojster se je nato obrnil na čehoslovaško državo, ki ga je povabila neobvezno na poskusno v Prago, kjer jo je januarja letos uspešno izvršil.

Izumitelj padala, vrnitve tega se tak, ki se že dolgo vrsto let ukvarja zgolj s tem, kako bi izboljšal svoja že izumljena padala. Ojster je namreč izumil lani že tretje padalo. Dve je patentiral med vojno na Dunaju, tretji lani v Beogradu. Kajpak sem ga takoj obiskal na njegovem stanovanju v Zgornji Šiški v hiši Električne zadruge.

— Predvsem personalija, g. Ojster, kakor pred sodnijo!

— Rojen sem bil leta 1867 v Mariboru, pristojni sem v Pridvor pri Kranju in sem vlakovodja v pokoju. Leta 1896, ko sem vozil z brzovlakom na progi St. Peter—Reka, sem padel z vlaka, prav ko je ta zavozil v postajo. Z zlomljenimi rebri in hudimi notranjimi poškodbami so me poslali na polikliniko na Dunaj, kjer sem počasi okrevljal in še istega leta stopil v pokoj v Ljubljani.

— Kako da ste se začeli baviti s padali?

— Kot vpojenec sem imel vedno dovolj časa na razpolago. Prebral sem razne časopise in postal pri branju nekoga dunajskega ilustriranega magazina pozoren na ugotovitve, da se s padali še vedno dogajajo nesreče. Ogledal sem si več slik takratnih padal in sem si končno rekel: Ti, Tone, zdej, ko imaš čas, moraš nekaj ukrepati, da bodo padala res dobra! Kot samouk — moja izobrazba je bila skromna — sem predelal mnogo literature o letalstvu in leta 1913 zgradil prvo svoje padalo. Stanoval sem takrat v Novi ulici št. 18. Padalo sem gradil eno leto, ker sem imel premalo sredstev zanj in sem po malem kupoval potrebšćine. Mehanizem sem sestavil iz duralumina, dočim je bilo blago iz bomba. Poskuse sem delal v Mostcu. Med dve smeri — g. Ojster je vzel v roke album fotografij in mi jih pričel razkazovati — sem napel v višini 20 m žico, s posebnim mehanizmom potegnil gor padalo skupaj s »pupo«, težko 60 kg, in nato pupo, ki je imela padalo pritrjeno na hrbtu, sprožil. Vsi poskusi so se mi slajno posrećili. Sin Viktor, ki je sedaj inženjer montanistike, je bil star takrat 15 let ter je dvakrat skočil s tem padalom iz višine 20 metrov. Poskuse je fotografiral finanćni uradnik Brinšek, ki je padel v svetloj vojni.

S padalom sem se odpravil na Dunaj in ga demonstriral pred komisijo avstrijskega vojnega ministrstva z generalom Uzelcem na čelu. Poskus se je posrećil z istim uspe-

hom, kakor doma v Šiški. Dobil sem zanj — 12.000 kron. Oficirji so se defali norca iz mene, češ, padalo ste darovali!

To prvo padalo je bilo namenjeno za skakanje iz balona. Dejal sem si: Tone, zdej pa moraš izumiti tako padalo, da ne bo treba skakati z njim v primeru nesreće iz balona! In res. Padalo sem namestil med gondolo in med balon, in to tako, da je bilo treba samo potegniti za jermen in se je padalo odprlo. Izgotovil sem model v vseh potankostih in se leta 1915 vnovi napotil na Dunaj. Demonstriral sem padalo pred generaliteto iz avstrijskega vojnega ministrstva in dobil zanj 60.000 kron, poleg tega pa so mi zagotovili od vsakega komada 200 kron. Avstrijsko vojno ministrstvo mi je dalo na razpolago 12 vojakov od aviacije ter mi nudilo tudi ves potreben material tako, da sem doma v Šiški izdelal 40 padal prve vrste in 40 padal druge vrste.

Leta 1916 mi je sporočil general Uzelac, da bi bilo zelo dobro, če bi svoje drugo padalo, nameščeno med gondolo in balonom, tako izboljšal, da se padalo v slučaju dežja ne bi pokvarilo. Takoj sem šel na delo in obdal padalo z aluminijem, obenem pa še izboljšal mehanizem. Če sem padalo sprožil, je skočilo iz aluminievskega cilindra ter se odprlo. Odpešal sem se v tretjič na Dunaj, a nisem za ta svoj izboljšani sistem prejel nobene nagrade.

General Uzelac me je začel vzpodbujati, naj izumim padalo še za aeroplane. Prevrtil je prekrizal moje načrte in tako nisem več let nič delal. Predlamskim ob priliki letalskega mitinga sem se ojaćnil, zlasti ker so mi šle pogoste letalske nesreće vedno bolj na živce, in sem izumil skupaj s sinom padalo specialno za aeroplane. Padalo ima, kakor vidite — g. Ojster si je nadel model — obliko tornistre, ki si jo letalec pričvrsti na hrbtu. S tem padalom sem napravil 39 poskusov v Mostcu in so se vsi izborni posrećili. Ponudil sem padalo Komandi Vozduhoplovstva v Petrovaradinu, kjer so me odpravili, češ, da ni denarja za komisijo in slednjič, ko je interveniral zame Aeroklub, da nimajo interesa.

Ko sem spoznal, da ni mogoće plasirati padala v Jugoslaviji, sem ga ponudil čehoslovaškemu vojnemu ministrstvu. Dobil sem poziv, naj pridem takoj v Prago. Ker sem že precej priletel, je odpotoval namesto mene sin Viktor in 13. januarja letos je s slajnim uspehom prešel preizkusno. Padalo so spustili na tla, obteženo z 80 kg, z višine 300 m, ko je letel aeroplan z brzino 260 km. Z rezultatom so bili prav zadovoljni ter so mi sporoćili, da me bodo obvestili o svoji ponudbi v najkrajšem času.

— Kakšne načrte imate sedaj?

— Svoje iznajdbe bom še izpopolnjeval. Ze sedaj so absolutno zanesljive, vendar pa hočem, da bodo še boljše. Škoda, da nimam za svoje poskuse na razpolago aeroplana.

Ljubljanski oblastni odbor Rdećega križa

Dne 2. februarja 1929 se je vršila na Mestnem magistratu oblastna skupščina ljubljanskega oblastnega odbora Rdećega križa. Iz obćirnih in podrobni poroćil odborovih funkcionarjev posnemamo nekatere zanimive podatke:

V ljubljanskem oblastnem odboru Rdećega križa, ki obsega vso Slovenijo, je bilo združenih 44 krajevni odborov in je bilo v njem vćlanjenih 3173 ćlanov. Na oblastno skupščino so krajevni odbori odpotali kljub zelo neugodnemu in neprijetnemu času 21 delegatov, ki so v vseh sklepkih bili popolnoma sporazumni. Blagajna je izkazovala prometa Din 2.030.487,29. Podani so bili tudi podrobni in natanćni obraćuni o poplavljenih akcijah, ki so se bile svojčas objavljene v dnevnem časopisu.

Izvoljen je bil zopet za predsednika gospod dr. Viljem Krejći, odvetnik v Ljubljani, v upravnih in nadzorstvenih odborih: dr. Joža Bohinc, ravnatelj OUZD v Ljubljani; Martin Colarić, major

Dnevne vesti.

— Iz sodne službe. V višjo skupino je pomaknjen sreski zdravnik v Ptuj dr. Vladimir Vrečko.

— Zigovanje zlatega in srebrnega denarja. Na temelju zakona o kontroli izdelkov iz zlata, srebra in platine je trgovski ministarstvo odredilo, da spada pod nadzor zakona o kontroli izdelkov iz zlata, srebra in platine ves zlat in srebrni denar, ki ni v obtoku v nobeni državi in ki služi samo za nakit.

— Pri nas je premalo železničarjev. Že večkrat se je govorilo, da je na naših železnicah preveč uslužbencev in da jih je treba reducirati. Če pa primerjamo število železničarjev v naši državi z onimi v drugih državah, vidimo, da je pri nas še premalo železniškega osebja in da se moramo naravnost čuditi, da pri tako neznatnem številu železničarjev naš promet v splošnem tako dobro funkcijonira. Po podatkih mednarodne železniške statistike za leto 1927 je imela naša država na vsak kilometer železniške proge 8 uslužbencev. V Belgiji odpade na vsak kilometer 20,4, v Franciji na nekaterih progah 20, na drugih 13,19, 11,97 in 10,54, v Angliji na nekaterih progah celo 24, na drugih 20,59, 19,47 in 18,23, na Holandskem 10,7, v Švici 11,7, v Rusiji 15, v Nemčiji 13,15, v Avstriji 15,14, v Italiji 10,22, v Rumuniji 10,9, na Češkoslovaškem 12,15. Jasno je torej, da potrebuje naša železniška uprava več uslužbencev, nego jih ima sedaj in da o redukciji ne more biti govora, če hočemo vzdržati železniški promet vsaj na sedanjih stopnjah.

— V naše državljanstvo sta sprejeta posestnik iz Laz Franc Gorjup in mlajši z Jekice Andrej Kumar.

— Prepovedani listi in knjige. Notranje ministarstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi nemški list »Völkischer Beobachter«, bolgarske liste »Nezavisnost«, »Narod« in »Utro« ter knjigi »Kaiser Karl« in »Vor den Sturmerinnerungen an den Erzherzog Thronfolger Franz Ferdinand«.

— Iz železniške službe. Po informacijah iz vodilnih železniških krogov ne odgovarja resnici časopisna vest o imenovanju g. Saba Jelčica za pomočnika prometnega ministra. Kot pomočnik še nadalje fungira inž. Kuzmanovič.

— Porotniki za prvo porotno zasedanje v l. 1929, ki se prične 18. t. m. Glavni porotniki: Omerza Viktor, posestnik in trgovec, Kranj; Krušič Franc, major v p., Ljubljana; Ahačič Peter, posestnik, Selnica; Tršar Franc, posestnik, Vrhnika; Hostnik Martin, kmetovalec, Podroje; Telban Josip, posestnik, Dol; Sodja Jože, posestnik, Dobrava; Hudobivnik Josip, trgovec, Kokrica; Klemenc Jakob, žandar, podpolk. v pok., Ljubljana; Serjak Franc, posestnik, Pijava gorica; Burja Anton, gostilničar, Zasp; Ogrizek Andrej, posestnik in trgovec, Kranj; Bohinc Janez, posestnik, Sebenje; Kušar Franc, posestnik, Notranje Gorice; Jerman Ivan, posestnik, Semberje; Gorjanc Franc, posestnik in trgovec, Kranj; Lovše Valentin, posestnik in gostilničar, Spodnje Ribče; Vajthaus Matija, posestnik, Vodmat; Kunstelj Vinko, posestnik, Vrhnika; Kozelj Jakob, posestnik, Klanc; Mihovec Franc, posestnik, Spodnja Senica; Mazi Anton I., posestnik, Gorčiče; Cengle Matevž, posestnik, Ribno; Simončič Josip, posestnik, Breg; Starnan Franc, posestnik, Spodnja Besnica; Florjančič Franc, posestnik in gostilničar, Dravljice; Hajnrihar Ivan, posestnik in gostilničar, Koritno; Zitnik Matija, posestnik, Vintarjevec; Vrabec Matija, posestnik in gostilničar, Kalce; Zaplotnik Franc, posestnik in trgovec, Repne; Zigon Franc, posestnik, Grčarevec; Bonac Alojzij, posestnik, Topol; Praprotnik Jakob, posestnik, Prezrenje; Medved Miroslav, posestnik in gostilničar, Dolsko; Brinšek Franc, posestnik, Zgornji Otok; Novak Janko, gostilničar, Radovljica. Nadomestni porotniki: Rojina Ivan, posestnik; Poljanec Karol, posestnik in kavarar; Lucin Valentin, trgovec; Podborski Peter, ravatelj; Verlič Josip, trgovec; Tomažič Franc, trgovec; Čuden Franc, trgovec; Podlpec Franc, posestnik; Martin Ivan, slikar, vsi v Ljubljani.

— Naša emigracija v novembru. Po statističnih podatkih Izseljeniškega komisariata v Zagrebu se je izselilo v novembru iz naše države v prekomorske države 1899 izseljencev, ali 59 manj, nego v novembru predlanskega leta. Od 1. januarja do konca novembra je znalo število izseljencev 20.549, predlanskega v istem času pa 45 več. Največ se jih je izselilo iz Hrvaške in Slavonije in sicer 688, iz Vojvodine se jih je izselilo 410, iz Dalmacije 355, iz Srbije 284, iz Bosne in Hercegovine 36, iz Slovenije 54, iz Črne gore 22. Od teh je bilo 65 kmetovalcev. V Argentini jih je šlo 1042, v Zedinjene države 383, v Kanado 177, v Urugvaj 171 itd. Vrazilo se jih je v novembru 385, od 1. januarja do konca novembra pa 4458.

— Brzojavne tekme. Med našimi brzojavnimi uradniki imamo več imenitnih telegrafistov. Kdo je najboljši med njimi, naj bi se ugotovilo na tekmi, ki jo namerava prirediti OPO v Ljubljani v drugi polovici septembra ali v prvi polovici oktobra. Na teh tekmah se bo pokazalo, katere naše telefoniste lahko pošlje pošta uprava na mednarodne brzojavne tekme.

— Posledica pretepa. Janez Štrifot, 25-letni posestnikov sin iz Starega trga pri Ložu, se je pred dnevi v gostilni sprl z Alojzijem Krašovcem. Prepričal se sledil pretep, med katerim je Krašovec Štrifota tako močno vrgel ob tla, da se nezavesten obležal s precej težkimi notranjimi poškodbami so Štrifota prepeljali v ljubljansko bolnico.

— Slovenci v Ameriki. 17. januarja je v Johnsonburgu umrl 45-letni Janez Znidaršič, doma iz Izave vasi pri Ložu. Podlegel je pljučnici, ki ga je vobrila v štirih dneh. V kraju Delmont je podlegel pljučnici Luka Smrdel. Pokojni je bil rodom iz Selca na Notranjskem. Star je bil šele 39 let. Pokopali so ga 7. januarja v Sommersetu.

V kraju Gilbert, država Minnesota je umrl France Belančič, doma iz Strani pri Kamniku. Star je bil 36 let. Skoraj istočasno je v Lorainu, država Ohio, umrl njegov ožji rojak Frank Uršič, ki je 9. januarja podlegel pljučnici. Tudi on je bil rodom iz Strani pri Kamniku. Pokojni, ki je bival v Ameriki 22 let, je bil star 43 let. Zapustil je ženo in tri otroke. Uršič je bil eden najbolj znanih Slovencev v Ameriki in na dobrem glasu je bila tudi njegova restavracija v Lorainu.

— Društva tekma SPD. Slovensko planinsko društvo v Ljubljani opozarja na propagandno drsalno tekmo, ki jo priredi v nedeljo dne 10. februarja na novem drsalšču pri hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Dostop imajo verificirani in neverificirani drsalci, torej tudi drsalci, ki niso vpisani v sportnih društvih, izvzeti so po JZSS diskvalificirani drsalci. Prva točka je drsalna in ženska tekma v umetnem drsanju za novince. Druga točka moška in ženska tekma za prvenstvo Bohinja. Podrobnejša pojasnila daje društvena pisarna SPD, Františkanska ulica št. 10/1 (dvorišče). Tekmovalci se naj prijavijo do petka dne 8. februarja do 12. ure dopoldne. Kasneje se prijave ne vpoštevajo več. Prvaki bodo obdarjeni.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in nekoliko toplejšo vreme. Včeraj je bilo lepo v Beogradu in Splitu, drugod pa megleno in oblačno. Maksimalna temperatura je znašala včeraj v Splitu +9, v Zagrebu -2, v Mariboru in Skopju -3, v Ljubljani -5,4, v Beogradu -8,5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768 mm, temperatura je znašala -15 stopinj.

— Smrtna kosa. Včeraj je preminula v Trebnju pri svojem sinu, zdravniku dr. A. Češarku ga. Amalija Češark. Pokojna je bila tudi v Ljubljani splošno znana in pril

Szekula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Deček je udaril konjička z bičem in me pustil sredi polja. Preklinjal sem in žugal s pestmi za vozom. Od jeze sem se kar tresel. Sam ne vem, zakaj sem se tako jezil. Takrat še nisem vedel, da je imel deček prav. Učica Castra je res staroveško ime mesta Szentendre (Sv. Andrej).

Komaj sem našel cesto. Takrat je bila speljana po visokem nasipu tako, da se je videlo z nje tja do Dunava in pragozda na novopeštanskem otoku. Morda je bila ta visoka cesta del utrdb, ki so branile Aquincum pred vpadi barbarov. Ali pa je bila tako visoka zato, da bi tvorila jez, ki bi branil Dunavu prestopiti bregove.

— Na tej strani morajo biti Rimske toplice, — sem mrmral sam pri sebi. — In tam bo sedela moja žena v restavraciji.

Nagnil sem se nad cesto in iskal sledove. Pripel sem na staroveško pokopališče.

Razprostiralo se je na obeh straneh ceste pod stopenjastimi hrasti. Zatopljen v misli sem ogledoval čudne grobove. Na kraju gaja je stal visok bel kip, okrašen s cvetjem.

Spocetka sem mislil, da je to kip Janeza Krstnika, ko sem pa stopil bliže, sem spoznal, da je kip poganjskega boga. Bil je menda Attis, bog pomladi. Kip se je naslanjal na palico, polno cvetja, in zrl je nemo v temno noč.

— Margita! Margita! Kje si?

Kakor blazen sem se opotekal med belimi žarami in poedinimi grobovi. Bil sem lačen in strašna žeja me je mučila. Majlo je manjkalo, da nisem obupal.

Na enem grobu sem našel tudi ostankе jedi v krasni emaljirani posodi. V starem veku je bila razširjena vraža, da so prinašali sorodniki jestvine in pijačo na grob, da bi mrlci ne bil lačen in žejen, če bi se ponoči slučajno zdražili iz globokega sna. Ljudje so mislili, da bi se izpremenili pokojni v hudobnega duha, da bi postal vampir in bi se vračal domov, kjer bi ponoči razgrajal in strašil sorodnike, če bi mu ne prinesli na grob jestvin in pijače. Gorje onim, ki pozabijo na umrle svojece!

V grobu je počivala mladenka. Kolikor sem mogel pri mesečini prečitati nagrobni napis, ji je bilo ime Tertia. Podlegla je v 15. letu neki zagonetni bolezni, ki se je bila takrat razširila med mladimi aquincumskimi ženskami.

Tu sem našel mrzlo svinjsko pečenko, ki je bila še sveža. Na grobu je bil tudi nekaj kolač v košarici iz pletene slame. Sorodniki so prinesli jestvine na grob najbrž prejšnji večer. Slastno sem pojedel vse, kar je bilo namenjeno ubogi deklici v grobu. V vrču je bilo rdeče vino, ki sem ga v dušku popil. Mimogrede sem se še enkrat ozrl na nagrobni napis, s katerim so bili zemski ostanki mlade Rimljanke priporočeni bogovom podzemlja.

— Tertia, ali mi moreš odpustiti, da sem oskrnil tvoj grob? sem zašepetal tiho.

Odgovora ni bilo, samo nizko gromovje je zašumelo, kakor da mi sporoča odgovor z onega sveta.

S to nagrobno gostijo se mi je vrnilo v otrple ude življenje z novo silo.

Nadaljeval sem pot. Našel sem tudi Rimske toplice ali bolje rečeno kraj, kjer je zdaj letovišče Romaj fűrdő. Rimske toplice.

O gostilni in restavraciji, kjer sem bil pustil svojo ženo, seveda ni bilo duha ne sluha. Na tem kraju je stal Dianin hram. Beli stebri so se lesketali v blede mesečini. Tu je bilo kopališče, obdano z visokim zidom. Blizu kopališča je bila gimnazija ali telovadnica, kjer so se vežbali gladiatorji in mladi volaki.

Ves obupan sem hodil okrog poslopij in iskal kraj, ki je bil izginil s sveta odnosno ki nastane šele čez mnogo stoletij. V glavi mi je šumelo. Šele takrat sem spoznal svoj grozni položaj. Moja žena je bila torej izgubljena. Ločilo je naju dvatisoč let. Od svoje žene sem bil ločen bolj nego če bi bil že v grobu. Niti smrt naju ni mogla več združiti.

Hitel sem nazaj na cesto.

— Draga moja Margita! — sem taral ves iz sebe. — Ah, da bi te mogel vsaj še enkrat objeti!

Omahnil sem na kamen ob cesti. Tu sem izplakal svojo bridkost.

Kar so se začeli na cesti koraki. Bližal se mi je visok, krepak mož. Imel je črno brado, oblečen je bil kakor stari Egipčani. V roki je držal zakrivljeno palico. Na glavi je imel pester svilen robec, na čelu kovinsat obroč. Vstal sem in čakal, kaj bo. Neznavec je zažvižgal.

— Pojdi sem, — je dejal prijazno. — In pomigal mi je s prstom.

Toda bal sem se ga. V njegovi zunanosti je bilo nekaj zopernega. Spodnja ustnica mu je štrlela naprej, nos je imel kljukast kakor žolna, v očeh je imel nekako mešanico dobrote, lakomnosti, pohlepa po denarju, nasilja, zvižaje, hinavstva in zahrbtnosti. Vse to mu je odsevalo iz lokavih, škodoželjnih oči. Spoznal sem takoj, da je trgovec s sužnji. Kakor spozna pes, da je človek, ki se mu bliža s prijateljsko namero.

Smehljajem na obrazu in z rokami na hrbtu nevaren, tako sem spoznal tudi jaz, da stoji pred menoj sovražnik. Moji čuti so bili takrat neverjetno razviti. Videl sem v preteklost in sedanjost ljudi. A o neznancu sem takoj vedel, dasi nisem spregovoril z njim niti besedice, da je prišel iz Antiohije ali Aleksandrije, da ni domačin in da se peča z gnusno trgovino.

Rad bi mu bil ušel. Znova je zažvižgal in zamahnil z roko. Očividno ni vedel v katerem jeziku naj me nagovori. Ravnal je z menoj kakor s psom brez gospodarja. Menda je mislil, da sem ubežni suženj. In hotel me je zgrabiti k sebi.

— Veni huc! — mi je pomigal s prstom. — Dober mož sem. Ne storim ti nič žalega. Dobro se ti bo godilo pri meni.

Ustavil sem se in razmišljal, kaj storiti.

Slednjič se mi je neznavec približal. Bil je zelo prijazen in na vse načine se mi je priklopal. Potrepljal me je po ramih. Pobožal me je po licu in se nasmešnil.

— Fileo kanon antropon, — je dejal. — Rad imam mlade fante. Ubežnim sužnjem ne storim nič hudega. Branim jih in skrbim za nje. Pri meni ti bo dobro. Jedel boš med in slaščice, delati ti pa ne bo treba.

Božal me je po licu in se smehljaj. Hotel me je na vsak način zgrabiti k sebi. Neprestano mi je ponujal kolač.

— Pokusi, kako dober je.

— Veni, — me je vabil. — Pri meni boš imel lepo stanovanje.

In nežno me je prijel za roko.

— Naspiti in odpočiti se moraš.

To je učinkovalo. Bil sem že tako truden, da sem se komaj držal na nogah. Oči so mi lezele skupaj. Hrepnel sem po počitku.

Opotekajoč se sem sledil trgovcu s sužnji. Napotila s